

ناظر امین

قائم ستاندر، بر مبنای نظارت و کنترل (وابایش)

معاونت برنامه، بودجه و مالی

سازمان بسیج مستضعفین

شهریور ۱۳۹۵

سرشناسه: ارغوانی، عباس -
 عنوان و نام پدیدآور: ناظر امین (تأملی شناختی بر مبنای نظارت و کنترل (وابایش)) /
 گردآورنده: عباس ارغوانی.
 مشخصات نشر: قم: اندیشه هادی، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص. شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۵۰-۶۰-۴
 وضعیت فهرست نویسی: فیا یادداشت: به صورت زیرنویس.
 موضوع: کنترل (وابایش) اجتماعی موضوع: امر به معروف و نهی از منکر
 موضوع: اسلام و مسائل اجتماعی
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ن ۸ الف / HM ۶۶۱
 رده بندی ی: ۳۳۳۰۳
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۶۷۸۱۲

ناظر امین (تأملی شناختی بر مبنای نظارت و کنترل (وابایش))

به کوشش عباس ارغوانی
 به سفارش به سفارش به سفارش به سفارش
 ناشر اندیشه هادی
 صفحه آراء و طراح جلد
 جوانه
 تیراژ ۱۰۰۰
 چاپ نگارش
 نوبت و تاریخ چاپ اول ۱۳۹۵
 شابک ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۵۰-۶۰-۴
 قیمت ۹۰۰۰ تومان

انتشارات اندیشه هادی

قم - خیابان ارم - پاساژ قدس - طبقه پنجم - پلاک ۱۶۰/۲

تلفن: ۰۹۱۲۱۵۳۷۴۴۳ / ۰۳۷۸۳۲۲۹۵ - ۲۵

فهرست

۱۳.....	تقریب دکتر شعبان تیلا.....
۱۷.....	سخن آغازین.....
۱۹.....	فصل اول: مبانی بینظارت و کنترل (وابایش)
۲۱.....	مقدمه.....
۲۵.....	پیامد تجاوز به حقوق دیگران.....
۲۶.....	سفارش به عدالت.....
۲۷.....	آثار عدالت.....
۲۸.....	کیفر ترک عدالت.....
۲۹.....	شهادت دادن.....
۳۰.....	شهادت ناحق.....
۳۱.....	کتمان شهادت و پیامد آن.....
۳۲.....	آثار شهادت به حق.....
۳۲.....	دقت در مصرف اموال عمومی.....
۳۳.....	بازرسی در حکومت اسلامی و نقش رهبر در مقابل آن.....
۳۷.....	الف) مبانی قرآنی نظارت و کنترل (وابایش)

۳۸	تأملی در مبانی قرآنی نظارت
۴۲	ویژگی‌های اصل نظارت در قرآن
۴۵	سطوح نظارت و کنترل (وایپاش) در قرآن
۴۶	اهمیت و ضرورت نظارت و کنترل (وایپاش) در سطوح مختلف
۴۸	نظریه تلفیقی قرآن کریم راجع به نظارت و کنترل (وایپاش)
۴۹	اهمیت عملکرد بندگان نزد خداوند بزرگ
۴۹	ویژگی‌های کنترل بندگان (ویژگی‌های ناظر)
۵۰	مراجع ذیصلاح نظارت و کنترل (وایپاش) در حکومت اسلامی
۵۰	۱) نظارت خداوندی
۵۱	۲) نظارت امام
۵۱	۳) نظارت مردم و جامعه
۵۱	روشهای اصلاح امور و تصحیح انحرافات و کجروی‌ها در مدیریت اسلامی
۵۶	اعتقاد به ثواب و عقاب اعمال
۵۶	نظارت فرشتگان
۵۷	نظارت اعضاء و جوارح
۵۷	نظارت مکان و طبیعت
۵۸	نظارت پیامبران و ائمه معصومین علیهم‌السلام
۵۹	نظارت انسان بر نفس خویش (نفس لوامه)
۵۹	نظارت بیرونی و عمومی
۶۱	ب) مبانی روایی (احادیث) نظارت و کنترل (وایپاش)
۶۱	نظارت در سیره نبوی
۶۳	نظارت در اندیشه علوی

۶۸	نمونه‌هایی از نظارت بر کارگزاران از منظر حضرت علی (ع)
۷۰	راه و رسم امیرمؤمنان علی (ع)
۷۳	ج) نظارت و کنترل (وایپاش) از منظر امامین انقلاب
۷۳	فرامین بنیانگذار فقید جمهوری اسلامی، حضرت امام خمینی (ره)
۷۵	تدابیر مقام معظم رهبری
۷۸	سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از منظر امام خمینی (ره)
۸۱	سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از منظر امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)
۸۶	مسائل فقهی و استفتائات امامین انقلاب
۹۳	فصل دوم: مبانی علمی نظارت و کنترل (وایپاش)
۹۵	مقدمه
۹۷	شیوه صحیح نقد و نظارت
۹۹	نقدپذیری
۱۰۱	قانون‌گرایی
۱۰۲	مفاهیم و تعاریف نظارت و کنترل (وایپاش)
۱۰۵	تفاوت نظارت و کنترل (وایپاش)
۱۰۸	تعریف کنترل (وایپاش)
۱۰۹	فراگرد کنترل (وایپاش)
۱۱۰	خود کنترلی
۱۱۱	اهمیت نظارت و کنترل (وایپاش)
۱۱۲	ضرورت نظارت و کنترل (بازرسی)
۱۱۵	ضرورت نظارت و کنترل (وایپاش) در سازمانها

۱۱۶.....	نقش و جایگاه نظارت و کنترل (واپایش) (بازرسی)
۱۱۸.....	چرایی نظارت و کنترل (واپایش) ۱۲
۱۱۹.....	چگونگی نظارت و کنترل (واپایش)
۱۲۱.....	فرآیند نظارت و کنترل (واپایش)
۱۲۶.....	شیوه‌ی نظارت و کنترل (واپایش) (بازرسی)
۱۲۸.....	روش‌های کنترل (واپایش)
۱۳۲.....	قلمرو نظارت و کنترل (واپایش) مکاتب مختلف
۱۳۳.....	سطوح مختلف نظارت و کنترل
۱۳۴.....	تفاوت نظارت و کنترل (واپایش) عملیاتی و مدیریتی
۱۳۵.....	تفاوت نظارت و کنترل (واپایش) مدیریتی و کنترل (واپایش) راهبردی
۱۳۶.....	دیدگاه‌های موجود نسبت به نظارت و کنترل
۱۳۷.....	مؤلفه‌های نظارت

فصل سوم: نظارت و کنترل (واپایش) در بسیج ۱۴۳

۱۴۵.....	مقدمه
۱۴۵.....	پیام امام خمینی رحمته الله علیه در سالروز تشکیل بسیج مستضعفین
.....	گزیده‌ای از بیانات مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در خصوص بسیج
۱۴۹.....	توصیه‌های مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) در خصوص نظارت و کنترل
۱۵۳.....	الف) سطوح سازمانی بسیج
۱۶۷.....	ب) برنامه‌های بسیج

- ج) منابع و اعتبارات..... ۱۶۹
- د) نظارت و کنترل..... ۱۷۰
- جمع بندی اجمالی از مباحث مطرح شده..... ۱۷۳
- سخن پایانی..... ۱۷۵

پیوسته ۱۸ و ضمیمه..... ۱۷۷

- فرمان مقام معظم فرماندهی کل قوا..... ۱۷۹
- تدابیر فرماندهی کل سپاه..... ۱۷۹
- تدابیر رئیس و ستارگان بسیج مستضعفین..... ۱۷۹
- دستورهای اجرایی بسیج نظارت و کنترل (وایپاش) بر برنامه های بسیج..... ۱۸۰
- دستورهای هماهنگی برای نظارت و کنترل (وایپاش) بر برنامه های بسیج..... ۱۸۵
- بازینه و سوالات بازرسی (نظارت و کنترل)..... ۱۹۲

منابع مأخذ..... ۱۹۵

تقریظ دکتر شعبان تیلا

معاون برنامه ، بودجه و مالی سازمان بسیج مستضعفین

نظارت و کنترل (و اپایش) یکی از وظایف فرماندهان و مدیران در سطوح مختلف سازمانی است که از مبنای روایی محکم برخوردار و در علوم نوین نیز به عنوان یکی از ارکان مدیریت با هر دسته بندی از وظایف مدیر، از جایگاهی خاص برخوردار است.

بویژه که در آیات نورانی قرآن، روایات معصومین علیهم السلام، علی الخصوص فرازهایی از نام تاریخی ۵۳ امام علی علیه السلام خطاب به مالک اشتر در نهج البلاغه تصریح شده است، به تکرار در فرمایشات امام راحل رحمه الله و امام حاضر (حفظه الله تعالی) اهمیت و ضرورت آن صراحت دارد.

سازمان بسیج مستضعفین به عنوان یک سازمان گسترده، نهادی فعال با سلسله مراتب سازمانی منحصر به فرد، برخوردار از حلقه ماموریت و تکثیر برنامه‌های متنوع و متفاوت با اقتضائات خاص است. و نقش آفرینان منبعث از احساس مسئولیت انقلابی آحاد بسیجیان در چارچوب و در راستای تحقق فرامین، تدابیر، رهنمودها و مطالبات ولی امر مسلمین و فرمانده معظم کل قوا (مد ظله العالی) در قالب برنامه های الزامی، مستمر تشکیلاتی و اختیاری ظهور و بروز می یابند و در زمینه های مختلف اقتصادی، سازندگی، محرومیت زدایی، فرهنگی، سیاسی اجتماعی، فناوری، سبک زندگی و دفاعی امنیتی در قالب برنامه و وظیفه و ... پیشنهاد، تدوین، تصویب و ابلاغ می گردد.

برای ارزیابی بیلان کار رده‌های مختلف بسیج از صفی‌ترین رده (پایگاه مقاومت و رده‌های هم‌تراز) تا بالاترین سطوح سازمانی (معاونت‌ها و اقشار ستاد سازمان بسیج مستضعفین) با زمان بندی از پیش تعیین شده و با ساز و کارهای مختلف نسبت به بررسی عملکرد برنامه‌ای آنها اقدام می‌شود.

تجربه نشان داده است به هر میزان ساز و کار نظارتی مبتنی بر صحنه عمل و سادگی و روان و همه فهم طراحی و اجرا گردد، اقبال نظارت شوندگان بیشتر و هم‌رهی با نظارت کنندگان برای دستیابی به تصویری درست و قریب به واقعیت، شایع‌العملوس‌تر را به دنبال خواهد داشت.

تجربه قریب ۲ دهه سابق بسیج بنده در سطوح مختلف مدیریت در سلسله مراتب بسیج، بویژه سابقه یک دهه انجام وظیفه در دوره حساس بازرسی و طرح و برنامه و امور مالی در سپاه استان و سازمان بسیج مستضعفین و تجارب فراوان بازرسی‌ها در سطوح و اشکال مختلف و کتبی و شفاهی برنامه‌ای و تأملی که در منابع تولید شده نظری در دسترس داشته‌ام، همچنین با وجود مطالعه سوابق نظارتهای انجام شده متعدد (فردی و گروهی) و نتایج مشاهده از بازرسی‌ها به این خلاء رسیده‌ام که مبانی نظارت و کنترل (وایپاش) با رویکرد نهادی و برگرفته از آیات، روایات و فرمایشات گهربار امام راحل علیه السلام به عنوان مؤسس شجره طیبه بسیج و خلف صالح ایشان رهبر معظم انقلاب و فرمانده معظم کل قوا امام خامنه‌ای عزیز (مدظله‌العالی)، به علاوه انتظاراتی که فرماندهان ادوار کل سپاه و فرماندهان نیروی مقاومت بسیج و بویژه رئیس سازمان بسیج مستضعفین سر‌تپ بسیجی برادر نقدی که با دقت فراوان مسائل نظارت کاربردی را تبیین و به عنوان فرمانده‌ای

پایکار و پرتحرک، می شود گفت در امر نظارت و کنترل (واپایش) بر عملکرد رده ها در این عرصه پیشرو می باشد. به صورت مدون و یک جا در اختیار ناظران و مجریان قرار نگرفته است.

در این راستا و با رویکرد تحولی ضمن احترام به تلاش های صورت گرفته گذشته، در پاسخ به دغدغه هایی که در رابطه با علمی کردن نظارت و کنترل (واپایش) وجود دارد، مطالبات مطرح شده توسط رئیس محترم سازمان بسیج مستطاباتی که بنده دنبال کرده ایم، بازحمات و دقت نظر همکاران در نوشتن و مبانی نظارت و کنترل (واپایش) با تمرکز بر ارزیابی عملکرد برنامه های بسیج با تلاش مسئولان و کارشناسان مدیریت نظارت و کنترل (واپایش) معاونت برنامه و مالی سازمان بسیج مستضعفین به رشته تحریر درآمده است، باشد که مورد رضای حق تعالی (جل جلاله) و بهره برداری سلسله مراتب بسیج در امر نظارت و کنترل (واپایش) برنامه ای قرار گیرد.

در پایان از حسن تمرکز مسئول مدیریت نظارت و کنترل (واپایش) و همکاران ایشان برادران عباس ارغوانی، احد رادفر، قدرت شکاری، محمد معلمی و محمدرضا قربانی که با تشریک مساعی آنها، این مجموعه گردآوری گردیده است قدردانی به عمل می آید.

برای بهره برداری بهینه از اثر تولید شده ذکر نکات زیر ضروری است:

۱- در این کتاب سعی شده مدخل ورود به بحث مبانی قرآنی و روایی مربوط به عدالت، نقد پذیری، شهادت له یا علیه، مراقبت فردی و سازمانی و

موارد مشابه به عنوان اساس و شالوده فکری ناظر تبیین گردد.

۲- از نظر علمی مبانی نظارت و کنترل (وایایش) تبیین شود.

۳- فرامین، تدابیر، رهنمودها و انتظارات امام راحل علیه السلام و خلف صالح ایشان امام حاضر امام خامنه‌ای عزیز (حفظه الله تعالی) از سپاه و بسیج در باب توسعه کمی و کیفی بسیج و مراقبت از رویکرد پیش برندگی این نهاد اثرگذار ارائه و انتظارات در باب سنجش اثربخشی و نظارت و کنترل (وایایش) مطرح گردد.

۴- نظارت و کنترل (وایایش) در رده‌های بسیج با یادآوری اجمالی وضعیت سلسله مراتبی سازمان بسیج و کم و کیف نظارت و کنترل (وایایش) به تفصیل ارائه گردد.

۵- انتظارات و به عبارتی اهداف رفتار از خوانندگان این اثر که عمدتاً مسئولین طرح و برنامه و امور مالی در سلسله مراتب بسیج‌اند، بیانی ساده و عامه فهم در جهت فرهنگ سازی و هم‌زمانی در باب نظارت و کنترل (وایایش) تبیین گردد.

انتظار دارد خوانندگان محترم با مطالعه این اثر ضمن بهره‌برداری از مطالب ارائه شده، نقطه نظرات اصلاحی را جهت اعمال در تجدید چاپ به معاونت برنامه، بودجه و مالی سازمان بسیج ارسال دارند.

جزاکم الله خیرا

ارادتمند و دعاگوی دست اندرکاران امر مهم کنترل (وایایش) عملکرد برنامه‌ای

رده‌های مقاومت بسیج در سراسر کشور.

شعبان تیلا

معاون برنامه، بودجه و مالی بسیج

«... قُوا أَنْفُسَكُمْ...^۱: خودتان را مراقبت و مواظبت کنید»

سخن آموزین

بنام آنکه زبان را در کام انسان وسیله‌ی بیان نیاز و احساس آدمی، قلم را در دستان او وسیله‌ی نگارش، سپس «ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ»^۲ را مقام قلم و نگارنده تعالی بخشد.

اینک که به فضل پرورگار و در دهه سوم خدمتی توفیق حضور در جمع خانواده بزرگ و صمیم برآمده، بدجه و مالی سازمان بسیج رفیق شده است و بر حسب تکلیف، وظیفه نظارت و کنترل (و پایش) برنامه‌های بسیج احاله گردیده، بر آن شدیم تا در همین اثنای کار و فعالیت به کاوش و بررسی مبانی و اصول علمی و دینی نظارت و کنترل (و پایش) از نگاه عاقبت بین اسلام و منادیان آن یعنی پیامبر رحمت و معصوم حضرت محمد مصطفی ﷺ و مولا امیرالمومنین علی علیه السلام و سلاله پاک منتهی ایشان و همچنین تجارب قرن‌ها زندگی بشری که به ضرورت و وجود نظارت و کنترل (و پایش) در اعمال و رفتار نوع انسان صحه گذاشته است، پردازیم. تا با گردآوری دیدگاه‌های موجود دینی و علمی پیرامون موضوع و تدوین در

۱. تحریم، ۶

۲. سوره القلم، آیه ۱

قالب کتاب حاضر به عنوان سندی پیش روی برای همیشه ایام نصب العین خوانندگان قرار گیرد و از آن به عنوان تابلوی راهنما در مسیر زندگی و عبودیت بهره گیریم تا در بزنگاه‌ها راهنمای مان باشد و در هنگامه‌های وسوسه شیاطین (غفلت و انحراف) با تمسک به آیات نورانی قرآن مجید و توسل به روایات گرانقدر ائمه بزرگوار و مدد از نفس قدسی امام راحل امت و شهدای انقلاب اسلامی و دفاع مقدس بتوانیم امانتدار لایق این امانت بزرگ باشیم و تأثیری ولو اندک اما مفید و در خور شأن بر روند برنامه‌ریزی و نیل به اهداف سازمان بسیج داشته باشیم.

پیش از ورود عملی به کار و فعالیت با حالت استغاثه و دعا به درگاه بی‌نیاز هستی با «یا سَتَّارَ الْغُیُوبِ» و «عَفَّارَ الذُّنُوبِ» عاجزانه می‌خواهیم در این مسیر دشوار و پر وسوسه دستگیرمان باشد. ان شاء الله.

حسینی باشیم و حسینی بمانیم. ان شاء الله

اللهم وفقنا لخدمته و ترضی

عباس ارواحی

مدیر نظارت و کنترل (وایس) بر برنامه‌های بسیج